

הלכות חנוכה

לכני ישיבתנו המגוייסים

איסור מוחלט להוציא ספר זה מאולם הישיבה

נערך ע"י הרב יעקב כ"ץ

א. חניה על פני הקדה או באוהלים עראיים

- (1) היילים החונים על פני השדה, ואוכלים וישנים תחת כיפת השמים, בין בשטח פתוח ובין בתעלות מגולות, או בטוחות שאינן מקורות מלמעלה, אינם חייבים להדליק נר חנוכה במקום המצאם. והגרס"ז אויירבך הורה שידליקו בלי ברכה.
- (2) שוחה עמוקה מטר או יותר (10 ספחים לדעת החז"א), ומכוסה מלמעלה, והיא דירתם של הנמצאים בה, נחשבת לדירה ומדליקין בה בברכה. והגרס"ז אויירבך הורה שגם אם עומק רק 80 ס"מ ידליקו בברכה.
- (3) אוהל שהוא מכוסה מלמעלה ואין לו מחיצות מצדדיו, (כלומר שהוא פתוח סביבותיו בסמוך לקרקע) יח מקום לומר שאין דינו כדירה ואי-אפשר להדליק בו נר חנוכה בברכה, ויח להדליק בלי ברכה. והגרס"ז אויירבך הורה שאפשר להדליק בברכה. אם הפרצה סביב האוהל אינה גבוהה 24 ס"מ (ג' ספחים לדעת הרח"נ) אלא פחות מזה, הרי זה נחשב למחיצה (מדין לבוד) ומדליקין בו בברכה ללא ספק.
- (4) אוהל שאין גובהו מבפנים מטר (10 ספחים לדעת החז"א), אין דינו כדירה ואי-אפשר להדליק בו נר חנוכה בברכה. ויח להדליק בלי ברכה. והגרס"ז אויירבך הורה שאם גובהו 80 ס"מ יכול להדליק בברכה.

ב. מחנה עם אוהלים וחדר אוכל ציבורי

- ← 1) 2) מחנה סליו בו אוהלים הנחשבים לדירה (עיין סעיף א' 3-4) ויח בו גם חדר אוכל משותף שבו אוכלים החיילים בקביעות, אפשר להדליק בברכה בין באוהל היסנים בו ובין בחדר האוכל המשותף. לכתחילה רצוי יותר להדליק באוהל היסנים בו.
- (2) אם האוהל עשוי בצורה כזו שאין לו דין דירה (א' 3-4) ויח חדר אוכל קבוע לכולם, ידליקו בברכה בחדר האוכל.

ג. דינו של סנוק

- (1) בימי כוננות גבוהה כסצוותות הסנקים בקביעות בסנקים ואינם נמצאים במבנים או באוהלים כל מהם, חייבים להדליק בסנק בברכה כי זוהי דירתם.
- (2) גם אם הם אוכלים מחוץ לסנק על פני הקדה, לא מסתנה הדין, והסנק נחשב לדירתם, אם הם דרים וישנים בו בקביעות.
- (3) כסמדליקים בסנק, אם יח אפשרות להדליק בטעם הסמוך לכניסה (תוך 8 ס"מ), ידליקו חס. אם לאו - ידליקו בתוך הסנק ולא על הסנק מבחוץ. לגבי פנס ונורות הסנק עיין להלן.
- (4) אנחי צוות הסנק הדרים במבנים או באוהלים קדינם כדירה (סעיף א' 3-4) צריכים להדליק בברכה, דוקא במקום דירתם ולא בסנק. ואף אם ימצאו בסנק בסעות ההדלקה לא יוכלו להדליק חס בברכה.

(5) אם אנשי הצוות יחנים באוהלים שאינם דיגס כדירה, (סעיף א' 3-4), אינם יכולים להדליק בברכה לא באוהל ולא בטנק. כי הטנק אינו מקום דיווח תקבוע, והאוהל אינו נחשב לדירה מן הדין. רצוי שידליקו באוהל בלי ברכה.

ד. הנר

- (1) מצוה מן המצוות להדליק בימין ימין כי בו נעשה הנס במקדש.
- (2) מן הדין כל החמנים וכל סוגי הנרות כחריש לנר חנוכה.
- (3) בחצת הדחק אפשר להדליק טנס כים ולברך עלינו אך בחנאי טיח בו כדי לדלוק מסך זמן ההדלקה. (עיין להלן סעיף ה'). (יה מחמירין בזה, אך כן הורו הגר"ם אליהו והגד"ז אויירברך שליט"א).

ה. זמן ההדלקה

- (1) זמן ההדלקה, לכתחילה, סנוי במחלוקת. לדעת הס"ע זמנה בצאת הכוכבים ולדעת הגר"א - בחקיעה. כל אחד ינהג כמנהגו.
- (2) בדיעבד יכול להדליק ולברך עד עלות השחר, אם עדין עריט בסביבתו. אם מדליק לאחר שכולט כגור יחנים, ידליק בלי ברכה.
- (3) מן הדין צריך הנר לדלוק חצי שעה לפחות. לאחר סכאן אפשר לכבוהו. אמנם הנהוגים כהגר"א ומדליקין בחקיעה, מוסיפים זמן בנר כדי שידלק חצי שעה לאחר אמת הכוכבים (בס"ה ידלק כשעה).
- (4) אם חרבה קמנום ואנוס יכולים לדלוק יותר מחצי שעה, אף הנוהג כהגר"א ידליק רק בצאת הכוכבים ולא בשקיעה.
- (5) בשעת הדחק אפשר להדליק את הנרות מפלג המנחה. (שעה ורבע זמנים לפני שקיעת החמה, היינו - בימי החנוכה - 60 דקות ועוד משהו, לפני החקיעה. הדבר תלוי במיקום). אבל צריך שיהא בנר כדי שידלק חצי שעה מצאת הכוכבים ולפחות חצי שעה מחקיעת החמה.
- (6) הדליק לאחר פלג המנחה וכבה הנר לפני תחילת זמן ההדלקה (סעיף ה' f), ידליקנו טוב בלי ברכה.
- (7) כבה הנר לאחר תחילת זמן ההדלקה אינו חייב להדליקו טוב.
- (8) אפילו ביעה הדחק לא ידליק בברכה על מנת לכבוהו לפני סוף חצי השעה ולאחר החקיעה.
- (9) אם ישנה האפלה ואסור להעלות אור, ואין אפשרות להדליק אפי' בחור מקוט דירחו, ידליק בלא ברכה מפלג המנחה ויכבה את הנר לאחר חצי שעה. אם אפשרי, מוטב שיכבנו לאחר החקיעה החמה.

ו. מספר הנרות ומקום ההדלקה

- (1) המהדרין מן המהדרין מוסיפין בכל יום מימי החנוכה נר נוסף, אבל מעיקר הדין אפשר להדליק בכל יום נר אחד בלבד ולברך עליו.
- (2) צריך להניח את הנר באופן שהוא ניכר שהוא נר מצוה. על כן אין להדליק את אחת הנורות שבטנק להם נר חנוכה, כי לא ניכר כלל שזה נר מצוה, אלא ידליק - בשעת הדחק - טנס כים.

- (3) צריך להניח את הנר במקומו הראוי, ורק אח"כ להדליקו, ולא יעשה להיפך. יש להקפיד על כך בפרט כשמסתמט בפנס. יניחנו במקומו הראוי, (סעיף ג' 3 וסעיף זה 4), יבדוק הברכות כולן, ורק אח"כ ידליקנו. אם טעה והדליקו לפני שהניחו יכבדו ויהזור וידליקנו בלא ברכה.
- (4) לכוחילה יניח הנר בגובה של מ' - 30 ס"מ (ג' ספחים לדעה החזו"א) מעל הארץ, ועד 80 ס"מ (10 ספחים לדעה הרמ"ג) מעל הארץ. במעט הדחק יוצא, בין שהניחו על גבי הקרקע ובין שהניחו גבוה, ובלבד שלא יהא הלהת גבוה למעלה מ-9.60 מטר (כ"א אמה) מקרקע דירתו.
- (5) מדינא דגמרא מניח הנר בספח הסמוך לפתח (בתוך 8 ה"מ). אם יש מזוזה לפתח, מניח הנר בצדו הסני של הפתח, ממול למזוזה. אם אין מזוזה לפתח, מניחו בימין הפתח כלומר לימין הנכנס לבית.
- (6) בשעת הדחק יכול להדליק בתוך הבית סדר בו.
- (7) אפי' בשעת הדחק לא ידליק רחוק ממקום דירתו, אלא בספח הסמוך לפתח או בתוך הבית כמבואר לעיל. (סעיף זה 5 - 6)

מי ומי היוצאים בהדלקתו

- (1) נר אחד מספיק, מן הדין, לכל הדריס במקום שהדליקין בו, אבל אינו סועיל כלל לדריס במקום אחר.
- (2) אם מדליקין בחדר אחד (ב' 2-1) יוצאים ידי חובתם כל האוכלים שם בקביעות כי זה מקום דירתם, ואם מדליקין באוהל, יוצאים ידי חובתם רק הדריס באוהל זה.
- (3) כל אחד מן היוצאים ידי חובה בנר זה, צריך להיות שותף בו. על כן יש לזכות את הסמן, הנר או הפנס, לכל היוצאים ידי חובה בהדלקתו. היינו = אם מדליקין בחדר האוכל יש לזכות לכל האוכלים שם בקביעות ואם מדליקין באוהל או בסניף יש לזכות לכל הדריס בו.
- (4) גם בסמן או בנרות של הצבא יש לזכות עבור כל היוצאים ידי חובתם וכנ"ל.
- (5) אופן הזכיה : יגביה אחד את הסמן, הנר או הפנס ג' ספחים (30 ס"מ), ויכוון לזכות עבור כל היוצאים ידי חובה הנר זה.
- (6) אם הנר(או הפנס) רטוי, אין בעל הנר יכול להגביהו עבור חבריו, אלא צריך לתנו לאחר, והאחר יגביהנו ויכוון לזכות לכולם.
- (7) הידור מצוה הוא הכל אחז ידליק נר לעצמו, והורגה לעשות זאת יכוון שלא לצאת בהדלקה הכללית.
- (8) רוקים מבני הישיבה, שאין באפשרותם להדליק במקום המצאם, אם מחוסר טאינט דריס בדירה (א' 4 - 3) או פטום שאין להם נרות, כדאי שיודיעו לבית הוריהם שיכוונו בשעת ההדלקה בבית, להדליק גם עבורם. וגם בישיבה יזכו להט שותפות בסמן. (כי יתכן שדינם כבני-בית בבית הוריהם או בישיבה גם במצגם הגוכחי).

9) נחואים נסותיהם מדליקות בביתם הקבוע - יוצאים ידי חובה בהדלקת נסותיהם, אף לכחילה. אם רוצים להחמיר על עצמם ולהדליק, לדעת הרמ"א יכולים בברכה ויס חולקים. אך אם הם מדליקים גם עבור חוללים הדרים עם, ודאי סיוכלו לברך, אם נוכח בטעם הברכה לפחות אחד מהיוצאים ידי חובה בהדלקה זו.

10) נחואים בביתם הקבוע סגור ולא מדליק הם טוס אחד מבני ביתם, אינם יוצאים בהדלקת נסותיהם במקום המצאן, וחובה עליהם להדליק במקום דירתם הנוכחית, ואם הם נמצאים במקום שאינו נקרא דירה (א' 4 - 3) הרי הם פטורים לגמרי.

ח. שנוות

1) מי חלל הדליק בלילה, ואף אינו עתיד להדליק, וגם לא מדליקין עבורו הורין, או חבריו לדירה - כשהוא נר חנוכה מברך בטעם נוסים לאבותינו, ובלילה הראשון של חנוכה מברך בטעם הראיה גט שהחיינו.

2) אם לא הדליק ולא הדליקו עבורו וגם לא ברך בטעם הראיה, כחידלק בפעם הראשונה יברך גם שהחיינו. אבל אם הדליקו עבורו לא יברך שהחיינו אף אם לא ראה נר חנוכה עד עתה.

3) אם דרים במחנה מסוים ועתידים לצאת מכאן לאחר זמן ההדלקה, אף על פי כן ידליקו במחנה זה, כי לעת-עתה זוהי דירתם.

4) לכחילה אין לאכול מהצי העה קודם זמן ההדלקה (ה' 1) ועד לאחר הדליקת אור הנר. אך היילום המצאן בתפקיד בריחוק מן המקום שהם חייבים להדליק בו - יוכלו בטעם הדחק לאכול לפני ההדלקה, ויש להם כעה עומקים במצוה ופטורים מהדלקת הנר. אם יש באפסיותם, יצו השם שיאכלו, ימנו "חומר". (כלומר חבר התפקידו להזכיר להדליק במקרה של חכה).

5) אין לברך על הדלקת הנרות במסיבה אלא אם כן המסיבה נערכת במקום דירתם של היילים שלפחות אחד מהם נוכח במסיבה והוא לא יצא עדין ידי חובה נרות חנוכה. ויש לדכות את הנר ליוצאים ידי חובה בהדלקה זו. (ז' 5).

רצוי להסביר לאותו חייל חנוכה עם שהדלקה והברכות הן כדי להוציאנו ידי חובנו.

יהא רעוא מן שמיא שחטובו במהרה ל"נר מצוה וחורה אור" ונזכה במהרה לאורו של משיח ולהעלאת נר תמיד בבית הכחירה.

* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *